

ZAKLJUČNO POROČILO O OPRAVLJENEM PROJEKTNEM DELU

Naslov projekta:

**Učinkovita mobilnost za znanstveno odličnost Evropskega raziskovalnega
prostora: Primer Slovenije / Effective mobility for scientific excellence in
the European Research Area: The case of Slovenia**

Šifra: V5-2282

Vodja projekta: prof. dr. Marina Lukšič Hacin

Sodelavke projekta: doc. dr. Marijanca Ajša Vižintin, doc. dr. Kristina Toplak,
doc. dr. Klara Kožar Rosulnik, dr. Maja Gostič, mag. Asja Pehar Senekovič,
mag. Ivana Azhievskaja, Mateja Gliha

Čas trajanja projekta: 1. 10. 2022–30. 9. 2024

V Ljubljani, 30. 9. 2024

Vodja projekta:
prof. dr. Marina Lukšič Hacin

Zaključno poročilo je eden izmed rezultatov CRP 2023 *Učinkovita mobilnost za znanstveno odličnost Evropskega raziskovalnega prostora: Primer Slovenije* (V5-2282), ki sta ga od 1. 10. 2022 do 30. 9. 2024 sofinancirala Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije (ARIS) ter Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in inovacije (MVZI), izvajal pa Inštitut za slovensko izseljenstvo in migracije ZRC SAZU.

Izdajatelj: Inštitut za slovensko izseljenstvo in migracije ZRC SAZU

Raziskovalno poročilo je prosto dostopno na povezavi: https://isim.zrc-sazu.si/sites/default/files/zakljucno_por.pdf

Spletna stran projekta ISIM ZRC SAZU: <https://isim.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/ucinkovita-mobilnost-za-znanstveno-odlicnost-evropskega-raziskovalnega>

CILJI PROJEKTA

Projekt "Učinkovita mobilnost za znanstveno odličnost Evropskega raziskovalnega prostora: Primer Slovenije" se sooča z izzivi, ki jih pred Slovenijo postavlja nov Zakon o raziskovalni in inovacijski dejavnosti v povezavi z novosprejeto Znanstvenoraziskovalno in inovacijsko strategijo Slovenije (ZRISS 2030). Oba dokumenta se povezujeta s cilji novega programa Obzorja Evrope (2021–2027). Omenjeni dokumenti Slovenijo zavezujejo k: znanstveni odličnosti, povezanosti znanosti z mednarodno in medsektorsko mobilnostjo; večji odprtosti znanosti; družbeno odgovorni znanosti; mednarodni primerljivosti trga raziskovalcev in raziskovalcev s pogoji, standardi in merili Evropske unije; internacionalizaciji v širšem pomenu besede. Rezultati več raziskav kažejo, da se Slovenija uvršča v skupino držav članic (t. i. widening countries), ki so v preteklih letih izboljšale svoje aktivnosti in uspešnost na področju mednarodne mobilnosti in kroženja talentov, a še vedno zaostajajo za t. i. starimi članicami. Za intenzivnejše kroženje talentov in znanja (in ne le odhajanja) bo v Sloveniji potrebno: urediti razmere v znanstvenoraziskovalnem prostoru (od povečanja ugleda znanosti v državi pa vse do neposrednih pogojev za delo); razmisliti o mehanizmih spodbujanja vračanja (pogoji vračanja in reintegracije); povečati privlačnost slovenskega znanstvenoraziskovalnega okolja za tuje talente. Privlačnost slovenskega okolja je odvisna tudi od širših družbenih pogojev za kvalitetno življenje, od možnosti za vključevanje v javni prostor in nenazadnje od sproščanja birokratskih postopkov za sam prihod v Slovenijo. Treba je spremeniti tudi nekatere prakse, pogoje in instrumente na ravni Evropske unije, da se ne bodo več poglobljale razlike med t. i. starimi članicami in 'widening' državami. Potrebni so ukrepi za zmanjševanje razkoraka in doseganje uravnotežene mobilnosti med državami glede "tokov" raziskovalcev in raziskovalcev znotraj Evropske unije.

Cilji projekta po razpisni dokumentaciji so bili:

1. Analiza stanja mednarodne odprtosti trga raziskovalcev in raziskovalcev, njihove mednarodne mobilnosti v Sloveniji ter mehanizmov sprememb v smislu krepitve »kroženja znanja« kot celote, in sicer v kontekstu razvoja raziskovalnih karier v novem Evropskem raziskovalnem prostoru.

2. Oblikovanje predlogov ukrepov za večjo privlačnost Slovenije za tuje raziskovalke, raziskovalce, zlasti za doktorske in podoktorske raziskovalke, raziskovalce, ob upoštevanju novega Zakona o znanstveno raziskovalni dejavnosti.

3. Oblikovanje predlogov ukrepov za izboljšanje institucionalnih in nacionalnih pogojev za večje mednarodno kroženje talentov v Sloveniji, ki presega nacionalni beg možganov in njihovo potencialno reintegracijo, in sicer na ravni akademskih in neakademskih institucij v Sloveniji ter nacionalne raziskovalno-razvojne in druge migracijske politike visoko izobraženih kadrov v Sloveniji.

4. Priprava strokovnih podlag za oblikovanje konkretnih političnih pobud in predlogov v institucijah Evropske unije za krepitev uravnotežene mednarodne mobilnosti raziskovalk in raziskovalcev v Evropski uniji, vključno z raziskovalnim programom Obzorje Evropa, s posebnim poudarkom na razkoraku in večji koordinaciji med t. i. »widening countries« in drugimi državami Evropske unije.

OPERACIONALIZACIJA CILJEV SKOZI V PRIJAVI PLANIRANE REZULTATE RAZISKOVALNEGA DELA

(prijava projekta, točka 21)

1. Prvi rezultat bo spletna stran projekta, ki jo bomo vzpostavili ob samem začetku in bo namenjena uvodni predstavitvi projekta, sprotnim objavam delnih rezultatov in zaključni promociji končnih rezultatov.

2. Rezultat prve faze (1.–6. mesec) bo šest posamičnih analiz stanja ter nabor izzivov, težav in predlogov, do katerih bomo prišli s kvantitativno in kvalitativno analizo obstoječih baz podatkov že izpeljanih šestih raziskav, ki jih bomo analizirali skozi kriterije prilagojene razpisanim ciljem. Sledil bo enovit tekst – sinteza podobnosti in razlik, ki bo osnova za nadaljnje delo. S kvantitativnimi in kvalitativnimi analizami bomo identificirali ključne zadrege in izzive mobilnostne / migracijske dinamike za Slovenijo znotraj EU v več vidikih: odhodi, vrnitve, reintegracija in prihodi, integracija.

3. Na osnovi zaključne sinteze prve faze bodo oblikovani trije različni strukturirani vprašalniki za različne skupine sogovornikov (7.–12. mesec):

- A) za strokovnjakinje, strokovnjake, ki na nacionalni ravni delajo na področju programov ERA (načrtovani 3 intervjuji);
- B) za strokovnjakinje, strokovnjake s posameznih inštitucij po Sloveniji, ki sodijo med najaktivnejše inštitucije na področju mednarodnega sodelovanja in mobilnosti v prostoru ERA (10 najuspešnejših inštitucij; vsaj 2 na inštitucijo, skupaj okoli 20 sogovornic, sogovornikov);
- C) za posameznice, posameznike, ki so se ali se aktivno vključujejo v mobilnostne sheme ali druge oblike mednarodnega inštitucionalnega sodelovanja, ki se jih razvija pod okriljem programov za krepitev evropskega raziskovalnega prostora; intervjuji s slovenskimi strokovnjakinjami, strokovnjaki že obstajajo, dodali pa bomo še strukturirane intervjuje s tujimi strokovnjakinjami, strokovnjaki, ki so prišli v Slovenijo (okoli 10) in so pri nas ostali oziroma trenutno bivajo v Sloveniji.

Na koncu druge faze bomo imeli oblikovane tri različice strukturiranega vprašalnika in skupaj okoli 33 opravljenih intervjujev.

4. Rezultat tretje faze (13.–18. mesec) bo rokopis analize in sinteze rezultatov prve (analiza stanja) in druge faze (intervjuji). Rokopis bo zaključen ob koncu tretje faze.

5. Rezultati četrte faze (19.–23. mesec) bodo oblikovani v rokopis, ki bo v skladu z razpisanimi cilji in bo vseboval:

* nabor predlogov za ukrepe za večjo privlačnost Slovenije za tuje raziskovalke, raziskovalce, zlasti za doktorske in podoktorske, ob upoštevanju novega Zakona o znanstvenoraziskovalni dejavnosti;

*nabor predlogov za ukrepe za izboljšanje institucionalnih in nacionalnih pogojev za večje mednarodno kroženje talentov v Sloveniji, ki presega nacionalni beg možganov in njihovo potencialno reintegracijo, in sicer na ravni akademskih in neakademskih institucij v Sloveniji ter nacionalne raziskovalno-razvojne in druge migracijske politike visoko izobraženih kadrov v Sloveniji;

*nabor strokovnih podlag za oblikovanje konkretnih političnih pobud in predlogov v institucijah Evropske unije za krepitev uravnotežene mednarodne mobilnosti raziskovalk in raziskovalcev v Evropskih uniji, vključno z raziskovalnim programom Obzorje Evropa, s

posebnim poudarkom na razkoraku in večji koordinaciji med t. i. »widening countries« in drugimi državami Evropske unije.

6. Ob zaključku projekta (po 24. mesecu) bomo organizirali javni dogodek za širšo strokovno javnost v obliki posveta ali okrogle mize, na katerem bomo predstavili zaključne rezultate projekta. Po potrebi in v dogovoru z MVZI bomo organizirali posebno predstavitev rezultatov za zainteresirane udeležence, udeležence in strokovnjakinje, strokovnjake MVZI.

7. Sicer bodo projekt in morebitni delni rezultati, ki bi bodo po svoji obliki temu primerni, predstavljeni že tekom izvedbe projekta vsaj na spletni strani projekta. Ob zaključku projekta bomo imeli vsaj tri rokopise za objavo v obliki ali izvirnih znanstvenih člankov, ki jih bomo po izteku projekta objavili v ugledni domači ali tuji reviji, ali v obliki poglavji za znanstveno monografijo, ki bo izšla pri ugledni domači ali tuji založbi.

8. Spoznanja raziskave bodo uporabljena tudi v pedagoškem procesu na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani, Fakulteti za humanistiko Univerze v Novi Gorici, Filozofski fakulteti Univerze v Mariboru in pri mednarodnem podiplomskem študijskem programu European Master in Migration and Intercultural Relations (EMMIR) – na teh programih predavajo članice raziskovalne skupine, ki prijavlja pričujoči CRP.

POROČILO O IZVEDBI (PRIJAVLJENEGA) RAZISKOVALNEGA DELA

Skladno s cilji in načrtovanimi rezultati projekta smo izvedli vse načrtovane aktivnosti. Izvedli smo sledeče:

*Vzpostavljena je bila spletna stran in začetna predstavitev projekta. Naslov spletne strani: <https://piir.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/ucinkovita-mobilnost-za-znanstveno-odlicnost-evropskega-raziskovalnega>.

V skladu z načrti smo izvedli vse analize na že obstoječih in novo pridobljenih bazah podatkov:

*Analizo migracijskega gibanja v Sloveniji za obdobje 2012–2022 za celotno populacijo (podatki SURS).

*Analizo migracijskega gibanja za visoko izobraženo populacijo – tudi glede na spol in državljanstvo – za obdobje 2012–2022 (podatki SURS).

*Analizo področja, ki ga pokriva program MSCA, in poročil že realiziranih kvantitativnih raziskav o evropski mobilnosti MSCA, ki so bile izpeljane pod okriljem priprav na novembrsko konferenco MSCA v času slovenskega predsedovanja EU 2021.

*Kvantitativno analizo baze podatkov, ki smo jo z anketo pridobili kot partner projekta CRP »Omilitev posledic bega možganov in krepitev mehanizma kroženja možganov«(V5-1928; 2019–2021). Iz baze podatkov o Slovenkah, Slovencih, ki so (bili) v tujini, smo izločili doktorice, doktorje znanosti. Na tej (pod)bazi podatkov smo izvedli novo kvantitativno analizo anketnih odgovorov o vzrokih za odhode, o morebitni vrnitvi, o odnosu do migracije in reintegracije in o predlogih za izboljšanje pogojev za kroženje znanja.

*Kvalitativno analizo polstrukturiranih intervjujev s slovenskimi doktoricami, doktorji znanosti, ki živijo po svetu. Intervjuje smo predhodno izvedli kot partner projekta CRP »Omilitev posledic bega možganov in krepitev mehanizma kroženja možganov«(V5-1928; 2019–2021). Na novo smo iz obstoječe baze izločili doktorice, doktorje znanosti in izvedli analizo intervjujev le v izbrani podskupini doktoric, doktorjev znanosti.

*Pridobili smo baze podatkov in/ali rezultate pilotnih raziskavah o evropski mobilnosti MSCA in kroženju znanja, ki so bile izpeljane za izvedbo novembrske konference MSCA v času slovenskega predsedovanja EU (2021). Dodatno smo analizirali zbrane in neobdelane življenjske zgodbe posameznic, posameznikov, ki so bili ali so še vedno vključeni v mobilnosti MSCA na ravni EU (tu smo ločili zgodbe slovenskih predstavnic, predstavnikov od ostalih, ki prihajajo iz drugih držav, in jih medsebojno primerjali). V kontekst smo umestili tudi obdelavo polstrukturiranih intervjujev s predstavnicami, predstavniki nacionalnih MSCA kontaktnih točk iz t. i. widening countries (članic EU in pridruženih), ki smo jih kot izvajalci pilotnega projekta v sklopu priprav na konferenco MSCA 2021 izvedli na našem inštitutu.

*Izvedli smo vse načrtovane intervjuje in fokusne skupine ter zaključili analizo.

Ob upoštevanju rezultatov prvih faz raziskovalnega dela smo za potrebe zadnje faze oblikovali tri različne strukturirane vprašalnike za različne skupine sogovornikov:

A) Za posameznice, posameznike, ki so se aktivno vključevali v mobilnostne sheme ali druge oblike mednarodnega inštitucionalnega sodelovanja, ki se jih razvija pod okriljem programov za krepitev evropskega raziskovalnega prostora. Intervjuje s slovenskimi doktoricami, doktorji znanosti, ki so bili pridobljeni v preteklem CRP, smo vključili v zgoraj omenjeno analizo in dodatno pridobili še načrtovane nove sogovornice, sogovornike. Vprašalnik je v Prilogi 1.

B) Za strokovnjakinje, strokovnjake – predstavnice, predstavnike posameznih inštitucij po Sloveniji, ki sodijo med najaktivnejše inštitucije na področju mednarodnega sodelovanja in mobilnosti v prostoru ERA. Realizirali smo načrtovani cilj. Vprašalnik je v Prilogi 2.

C) Za strokovnjakinje, strokovnjake na nacionalni ravni, ki delajo na področju programov ERA. Oblikovan je bil vprašalnik, ki je neposredno sledil razpisanim ciljem. Vprašalnik je v Prilogi 3.

Izvedli smo vse načrtovane intervjuje in tri fokusne skupine (s strokovnjakinjami, strokovnjaki na nacionalni ravni). Pri izvedbi intervjujev je prišlo do delne spremembe načrta. V prijavi načrtovan proces, ki je sledil logiki od zgoraj navzdol (najprej strokovnjakinje, strokovnjaki na nacionalni ravni prek inštitucij do raziskovalk, raziskovalcev kot neposrednih nosilk, nosilcev mobilnostne izkušnje), smo preoblikovali v obrnjen pristop, kjer smo izhajali iz neposrednih individualnih izkušenj in spoznanj, ki smo jih nadgrajevali na inštitucionalni ravni in potem vse skupaj na nacionalni ravni (pristop od spodaj navzgor). Na koncu je bila izvedena analiza intervjujev in fokusnih skupin. Rezultati so predstavljeni v raziskovalnem poročilu z naslovom Percepcije o učinkoviti mobilnosti za znanstveno odličnost Evropskega raziskovalnega prostora: Primer Slovenije, ki je trenutno še kot rokopis dostopno na ISIM ter ga jezikovno in tehnično urejamo za javno e-objavo (objava bo predvidoma do konca leta 2024).

*Rezultate dela smo sproti objavljali v obliki znanstvenih objav in predstavljali na konferencah, okroglih mizah in drugih oblikah javnih dogodkov ter tudi na delovnih skupinah na osrednjo temo projekta, ki so v tem času potekale, in so bile članice projektne skupine vanje uradno imenovane. Omenjene aktivnosti so podrobno predstavljene v nadaljevanju. Po izteku projekta bo izvedenih še nekaj promocijskih aktivnosti (konferenca, okrogle mize), ki so navedene čisto na koncu poročila. Izvedena bo tudi celostna javna predstavitev rezultatov projekta s poudarkom na priporočilih, kako naprej, ki jo bomo v drugem delu nadgradili z okroglo mizo. Izvedena bo predvidoma januarja 2025.

NEPOSREDNI REZULTATI RAZISKOVALNEGA DELA

Rezultati vseh opisanih analiz so predstavljeni v štirih že objavljenih raziskovalnih poročilih v sistemu COBISS in na spletni strani projekta ter v petem raziskovalnem poročilu, ki je trenutno kot rokopis dostopno v arhivu ISIM (po jezikovnem pregledu in oblikovanju bo javno dostopno kot ostala raziskovalna poročila – predvidoma do konca leta 2024):

1. Raziskovalno poročilo

VIŽINTIN, Marijanca Ajša, TOPLAK, Kristina. *Preseljevanje ljudi s terciarno izobrazbo in z doktoratom znanosti iz Slovenije in v Slovenijo (2011–2021): Učinkovita mobilnost za znanstveno odličnost Evropskega raziskovalnega prostora: primer Slovenije: Effective mobility for scientific excellence in the European Research Area: the case of Slovenia*. [COBISS.SI-ID [176738819](https://isim.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/ucinkovita-mobilnost-za-znanstveno-odlicnost-evropskega-raziskovalnega)] <https://isim.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/ucinkovita-mobilnost-za-znanstveno-odlicnost-evropskega-raziskovalnega>, <https://isim.zrc-sazu.si/sites/default/files/poro%C4%8Dilo%201.pdf>.

Poročilo se vsebinsko nanaša na natančno analizo podatkov SURS o migracijski dinamiki v Sloveniji, s poudarki na pri-/izseljenskih populacijah s terciarno izobrazbo in znotraj tega na populaciji doktoric, doktorjev znanosti.

2. Raziskovalno poročilo

KOŽAR ROSULNIK, Klara, GOSTIČ, Maja. *Analiza stanja mednarodne odprtosti trga raziskovalk in raziskovalcev, njihove mednarodne mobilnosti in mehanizmov krepitev »kroženja znanja«: Učinkovita mobilnost za znanstveno odličnost Evropskega raziskovalnega prostora: primer Slovenije: Effective mobility for scientific excellence in the European Research Area: the case of Slovenia*. [COBISS.SI-ID [176739075](https://isim.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/ucinkovita-mobilnost-za-znanstveno-odlicnost-evropskega-raziskovalnega)] <https://isim.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/ucinkovita-mobilnost-za-znanstveno-odlicnost-evropskega-raziskovalnega>, <https://isim.zrc-sazu.si/sites/default/files/poro%C4%8Dilo%202.pdf>.

Poročilo predstavlja analizo (pod)podatkov, ki smo jih pridobili kot partner projekta CRP »Omilitve posledic bega možganov in krepitev mehanizma kroženja možganov« (V5-1928; 2019–2021). Iz takrat pridobljene baze podatkov o Slovenkah, Slovencih, ki so (bili) v tujini, smo izločili doktorice, doktorje znanosti. Na tej podatkovni (pod)bazi smo izvedli novo

kvantitativno analizo anketnih odgovorov o vzrokih za odhode, o morebitni vrnitvi, o odnosu do migracije in reintegracije in o predlogih za izboljšanje pogojev za kroženje znanja.

Kvantitativna analiza predstavlja prvi del drugega poročila, drugi del poročila pa je obdelava kvalitativno pridobljenih podatkov v omenjeni raziskavi, ki smo jo prav tako osredotočili le na doktorice, doktorje znanosti in tako dobljene podatke interpretirali v novem kontekstu.

3. Raziskovalno poročilo

LUKŠIČ-HACIN, Marina (vodja projekta, avtor), PEHAR, Asja, AZHIEVSKA, Ivana. *Marie Skłodowska-Curie Actions and the issue of unbalanced mobility flows in Europe*. (Ukrepi Marie Skłodowske-Curie in vprašanje neuravnoteženih tokov mobilnosti v Evropi). Ljubljana: ZRC SAZU, Inštitut za slovensko izseljenstvo in migracije, 2022. 1 spletni vir (1 datoteka PDF (108 str.)), graf. prikazi. [COBISS.SI-ID [100656131](#)]

https://isim.zrc-sazu.si/sites/default/files/MSCA_zakljucno-porocilo-EN.pdf.

Za visoko izobražene posameznice in posameznike, doktorske in podoktorske študentke in študente, raziskovalke in raziskovalce, znanstvenice in znanstvenike, znotraj ERA obstaja široka paleta možnosti za mobilnosti po različnih ciljnih skupinah – v obliki programov, ki omogočajo priložnost za življenje, študij ali delo v drugi državi znotraj Evropske unije. Tak program je npr. Marie Skłodowska-Curie Actions (MSCA), eden najprestižnejših programov, ki jih Evropska unija ponuja vrhunskim kadrom različnih študijskih in raziskovalnih področji. Njeni temelji so zgrajeni na mednarodnem sodelovanju, ki je namenjeno dvigu strokovnih in znanstvenih kompetenc posameznic, posameznikov in skupin znotraj in zunaj Evrope. To poročilo ne obravnava le zgodovine, značilnosti in priložnosti, ki jih MSCA ponuja za kroženje talentov, dotika se tudi socialno-ekonomskih vprašanj, ki se pojavljajo znotraj celotne mreže MSCA, med katerimi je tudi Slovenija.

4. Raziskovalno poročilo

LUKŠIČ-HACIN, Marina (avtor, vodja projekta), AZHIEVSKA, Ivana. *An analysis of highly-skilled migration in the European Union and Associated Countries: Učinkovita mobilnost za znanstveno odličnost Evropskega raziskovalnega prostora: primer Slovenije = Effective mobility for scientific excellence in the European Research Area: the case of Slovenia*. [COBISS.SI-ID [186508035](#)] <https://isim.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/ucinkovita->

Poročilo predstavlja nadgradnjo poročila preteklega projekta Marie Skłodowska-Curie Actions projekt – MSCA (N3330-21-0313; 2021–2022) in ponuja pregledno kontekstualizacijo razmer po (izbranih) državah članicah MSCA po različnih kazalnikih, ki so ključni za poglobljeno analizo kroženja visoko izobraženih posameznikov, posameznikov znotraj Evrope, tako znotraj držav članic EU kot držav nečlanic EU. Dodana je tudi umestitev Slovenije v OECD tematizacije stanja po državah članicah EU.

5. Raziskovalno poročilo

Naslov: Percepcije o učinkoviti mobilnosti za znanstveno odličnost Evropskega raziskovalnega prostora: Primer Slovenije

Raziskovalno poročilo je trenutno dosegljivo kot rokopis v arhivu ISIM in ga jezikovno in tehnično pripravljamo za objavo na način, da bodo rezultati javno dostopni (predvidoma konec leta 2024). V poročilu so percepcije razmer v slovenski znanosti znotraj ERA predstavljene po treh ločenih ravneh, kot je tekla raziskava – individualna (Slovenke, Slovenci zunaj in povratnice, povratniki ter tujke, tujci pri nas), inštitucionalna in nacionalna. Razumevanju razmer so na koncu vsakega poglavja v zaključku dodani predlogi za prihodnost.

V raziskovalnem poročilu se v Prilogi 1 dodatno nahaja poglavje z naslovom An analysis of MSCA stories, ki predstavlja rezultate analize pisem, ki so bila zbrana za MSCA konferenco v Sloveniji v času slovenskega predsedovanja EU (2021).

OSTALE POMEMBNEJŠE (IZBRANE) OBJAVE IN PROMOCIJSKE DEJAVNOSTI PROJEKTNE SKUPINE, BELEŽENE V SISTEMU COBISS

Izvirni znanstveni članek

KOŽAR ROSULNIK, Klara, LUKŠIČ-HACIN, Marina, VIŽINTIN, Marijanca Ajša. Mednarodno kroženje in izmenjava najvišje izobraženih ali beg možganov?. *Dve domovini / Two Homelands*, 2024, [št.] 60, str. 161–180, tabele. ISSN 0353-6777. <https://ojs.zrc-sazu.si/twohomelands/article/view/13878>, DOI: <https://doi.org/10.3986/2024.2.09>

TOPLAK, Kristina. From refugees to immigrants : the challenges of Slovenian resettlement to Argentina after World War II. *Dve domovini / Two Homelands*, 2023, [št.] 58, str. 191–209. ISSN 0353-6777. <https://ojs.zrc-sazu.si/twohomelands/article/view/13211/11550>, DOI: <https://doi.org/10.3986/dd.2023.2.10>

LUKŠIČ-HACIN, Marina. Načrti o "Tretji slovenski univerzi" kot del odgovorov na izzive bega možganov sedemdesetih in osemdesetih let dvajsetega stoletja. *Dve domovini / Two Homelands*, 2022, [št.] 56, str. 207–223. ISSN 0353-6777. <https://ojs.zrc-sazu.si/twohomelands/article/view/10955/10138>, DOI: [10.3986/dd.2022.2.14](https://doi.org/10.3986/dd.2022.2.14).

VIŽINTIN, Marijanca Ajša. Our immigrants and emigrants : there are people with their life stories behind the numbers. *Edukacja Międzykulturowa*. 2022, no. 4 (19), str. 205–214. ISSN 2299-4106. <https://czasopisma.marszalek.com.pl/images/pliki/em/19/em1914.pdf>, DOI: 10.15804/em.2022.04.14

KOŽAR ROSULNIK, Klara. Migration experiences, learning and identity (re)construction: an analysis of the autobiographical story of Neža Gerksič, a.k.a. Agnes Lacroix. *Journal of family history: studies in family, kinship, and demography*. [Print ed.]. 2022, vol. 47, iss. 4, str. 413-431, ilustr. ISSN 0363-1990. <https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/03631990211045905>, DOI: [10.1177/03631990211045905](https://doi.org/10.1177/03631990211045905).

Poglavje v znanstveni monografiji

VIŽINTIN, Marijanca Ajša, LUKŠIČ-HACIN, Marina, GOSTIČ, Maja. Izseljeni in priseljeni: Slovenija v letu 2017. V: LAMBERGER KHATIB, Maja (ur.). *Sožitje med kulturami: poti do medkulturnega dialoga V: [monografija znanstvenih člankov z recenzijami]*. Maribor: Center za medkulturno sodelovanje z državami Azije, Afrike in Latinske Amerike, Filozofska fakulteta, Univerza v Mariboru: Pivec, 2023. Str. 33–56, ilustr. ISBN 978-961-7204-12-4.

2.12 Končno poročilo o rezultatih raziskav

VALENTINČIČ, Dejan (avtor, vodja projekta), PEHAR, Asja, ZAGORC, Barbara, TOPLAK, Kristina, GOSTIČ, Maja, VIŽINTIN, Marijanca Ajša, LUKŠIČ-HACIN, Marina, VAH JEVŠNIK, Mojca, SIRK, Maruša, VIŽINTIN, Maja, FILIPOVSKA, Borjana. *Omilitev posledic bega možganov in krepitev mehanizma kroženja možganov : zaključno raziskovalno poročilo*. Ljubljana; Inštitut ASEF za izobraževanje in raziskovanje: ZRC SAZU, Inštitut za slovensko izseljenstvo in migracije, 2022. 1 spletni vir (1 datoteka PDF (426 str.)), ilustr., graf. prikazi. https://asef.net/wp-content/uploads/2022/02/Krozenje-mozganov_porocilo.pdf, https://isim.zrc-sazu.si/sites/default/files/Krozenje-mozganov_porocilo.pdf. [COBISS.SI-ID 98512899]

projekt: V5-1928 Omilitev posledic bega možganov in krepitev mehanizma kroženja

KOŽAR ROSULNIK, Klara (avtor, vodja projekta). *Zaključno raziskovalno poročilo podoktorskega projekta Prenos znanja v kontekstu migracij : številka projekta Z5-1877 : trajanje 1. julij 2019-28. februar 2022*. Ljubljana: Inštitut za slovensko izseljenstvo in migracije ZRC SAZU, 2022. 1 spletni vir (1 datoteka PDF (151 str.)), ilustr., tabele, graf. prikazi, zvd. https://isim.zrc-sazu.si/sites/default/files/PRENOS%20ZNANJA%20V%20KONTEKSTU%20MIGRACIJ_ZAKLJUCNO%20POROCILO%20%281%29.pdf.

Elaborat, predštudija, študija

VALENTINČIČ, Dejan, ZAGORC, Barbara, TOPLAK, Kristina, GOSTIČ, Maja, VIŽINTIN, Marijanca Ajša, LUKŠIČ-HACIN, Marina, VAH JEVŠNIK, Mojca. *Priporočila ukrepov za omilitev posledic bega možganov in krepitev mehanizma kroženja možganov*. Ljubljana; [Inštitut ASEF za izobraževanje in raziskovanje: ZRC SAZU, Inštitut za slovensko izseljenstvo in migracije], 2022. 1 spletni vir (1 datoteka PDF (20 str.)). https://isim.zrc-sazu.si/sites/default/files/CRP-2019-Priporocila_0.pdf.

Prispevek na konferenci brez natisa

LUKŠIČ-HACIN, Marina, VIŽINTIN, Marijanca Ajša. *The brain circulation project in Slovenia : predavanje na mednarodnem spletnem posvetovanju "CIENCIA 2024 - Research Careers and the Science and Technology Policies: A Dialogue on Brain Circulation and Career Path" v organizaciji FCT – Fundação para a Ciência e a Tecnologia, Lizbona (Portugalska), 3. jul. 2024.*

GOSTIČ, Maja. *Secondments - new knowledge acquisition, training activities, new soft skills acquisition, and career development opportunities: predavanje na European Research Executive Agency (REA) Midterm Meeting, Barcelona, 29. maj 2024.*

LUČEV, Ivana, MAGDIĆ, Dario, KOŽAR ROSULNIK, Klara, VALENTINČIČ, Dejan, RORA, Ivana, RUŽIĆ, Natasha. *Inclusive policies and practices for attracting, integrating and retaining returnees, second and further generation Croatian and Slovenian families into school communities: mednarodna okrogla miza, IMIN, Zagreb, 24. okt. 2023.*

LUKŠIČ-HACIN, Marina. *Migracije: predavanje na posvetu "Demografske razmere v Sloveniji: trendi, problemi in politika/e", dvorana SAZU, Ljubljana, 9. junij 2022.*

LUKŠIČ-HACIN, Marina. *Selitve in odnos do diaspor(e) po drugi svetovni vojni: predavanje na posvetu "Prva, druga in post-Jugoslavija v včerajšnjih in sodobnih slovenskih selitvah" v okviru tradicionalnega srečanja Slovencev "Dobrodošli doma 2022", sejna dvorana Mestne občine Novo mesto, 1. jul. 2022.*

Druga izvedena dela

VIŽINTIN, Marijanca Ajša, LUKŠIČ-HACIN, Marina, GOSTIČ, Maja. *Slovenija v sodobnih migracijskih procesih: predavanje na predstavitvi 5. izdaje znanstvene monografije Sožitje med kulturami: Poti do medkulturnega, Vetrinjski dvor, Maribor, 22. feb. 2024. [COBISS.SI-ID 189588483]*

LUČEV, Ivana, MAGDIĆ, Dario, KOŽAR ROSULNIK, Klara, VALENTINČIČ, Dejan, RORA, Ivana, RUŽIĆ, Natasha. *Inclusive policies and practices for attracting, integrating and retaining returnees, second and further generation Croatian and Slovenian families into school*

communities: mednarodna okrogla miza, IMIN, Zagreb, 24. okt. 2023. [COBISS.SI-ID 173498371]

LUKŠIČ-HACIN, Marina, REMS, Lea, DOBNIKAR, Meta, TIČAR PADAR, Lidija, VIŽINTIN, Marijanca Ajša, PAVLIN, Majda, SORČAN, Stojan, KOŽAR ROSULNIK, Klara. *Kroženje strokovnjakov, talentov in znanja – osnovni postulat znanosti: okrogla miza v okviru projekta "Noč ima svojo moč 2023" pred Evropsko nočjo raziskovalk in raziskovalcev, Hiša eksperimentov*, Ljubljana, 27. sept. 2023. [COBISS.SI-ID 168294915]

VALENTINČIČ, Dejan, ZAGORC, Barbara, SIRK, Maruša, LUKŠIČ-HACIN, Marina, VIŽINTIN, Marijanca Ajša, GOSTIČ, Maja. Predstavitev zaključnega poročila ciljnega raziskovalnega projekta: *Omilitev posledic bega možganov in krepitev mehanizma kroženja možganov*: Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, Ljubljana, 9. nov. 2022. [COBISS.SI-ID 129109763]

Organizacija okrogle mize

VALENTINČIČ, Dejan, KNEZ, Mihaela, SEPULVEDA, Pablo, MILHARČIČ-HLADNIK, Mirjam, MOLEK, Nadia, JESENİK, Danilo, POSAVEC, Kristina, STANKO, Tea, RUŽIČ, Natasha. *Programs for attracting, integrating and retaining returnees, second and further generation Croatian and Slovenian families and migrants into school communities : mednarodna okrogla miza v organizaciji Instituta za migracije i narodnosti (IMIN), Zagreb* [in] Konrad-Adenauer-Stiftung, Foundation Office Croatia and Slovenia, Zagreb, v sodelovanju z ZRC SAZU, Ljubljana, 11. sep. 2024. [COBISS.SI-ID 207738371]

Celotna bibliografija raziskovalne skupine za leti 2022–2024 je dosegljiva v sistemu COBISS

https://bib.cobiss.net/bibliographies/si/webBiblio/bib351_20240927_124158_v5-2282.html

OSTALE POMEMBNE SVETOVALNE IN PROMOCIJSKE AKTIVNOSTI RAZISKOVALK PROJEKTNE SKUPINE, KI NISO ZAVEDENE V COBISS:

*Marina Lukšič Hacin je kot članica Razvojnega sveta Republike Slovenije 25. 11. 2023 aktivno sodelovala v razpravi na delovno gradivo »Strategija Internacionalizacije visokega šolstva in znanosti v RS 2030«, ki se v velikem delu nanaša na umeščanje Slovenije v tako imenovani Evropski raziskovalni prostor (ERA) in na postavljanje pogojev za znanstvenoraziskovalno sodelovanje in evropsko/mednarodno izmenjavo visoko usposobljenih strokovnjakov.

*Marina Lukšič Hacin je kot članica Statističnega sosveta za statistiko prebivalstva pri Statističnem uradu RS na 15. seji, 13. 11. 2023, predstavila delne rezultate in spoznanja CRP projekta s prispevkom Mednarodno kroženje in izmenjava visoko izobraženih ali beg možganov?

*Marina Lukšič Hacin je kot vabljen udeleženka na 4. seji Komisije za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu (13. 4. 2023 ob 12. 00) v mali dvorani Državnega zbora izvedla uvodno predavanje na temo »Spodbujanje sodelovanja, vračanja in priseljevanja Slovencev zunaj meja Republike Slovenije v matično domovino«.

https://www.dz-rs.si/wps/portal/Home/seje/izbranaSejaDt!/ut/p/z1/04_Sj9CPykssy0xPLMnMz0vMAfljo8zivSy9Hb283Q0N_L0NzA0CQ0xMQy28LA3c3U30w1EVuBsFmRoEuhg5-QYbGBsEBxvpRxGj3wAHcDQgTj8eBVH4jS_IDQ0NdVRUBAAe3pc5/dz/d5/L2dBISEvZ0FBIS9nQSEh/?mandat=IX&seja=26%20004.%20Redna&uid=DC2FCEAB7C12CECBC1258980002FDADB

* 9. 11. 2022 so bili predstavljeni rezultati zaključnega poročila ciljnega raziskovalnega projekta: Omilitev posledic bega možganov in krepitev mehanizma kroženja možganov. Slušatelji so bili kolegi, strokovnjaki zaposleni na Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport [COBISS.SI-ID [129109763](#)]

*Marina Lukšič Hacin je bila s sklepom vlade 19. 10. 2022 imenovana v »Delovno skupino vlade za pripravo strategije Vlade Republike Slovenije na področju migracij«. Del strategije RS se je nanašala na migracijsko (pod)populacijo, ki jo predstavljajo visoko izobraženi

strokovnjaki in njihovo kroženje (t. i. mednarodna mobilnost) znotraj meja Evropske unije (med državami-članicami EU) in širše mednarodno z t. i. tretjimi državami.

DEJAVNOSTI, KI BODO REALIZIRANE PO IZTEKU PROJEKTA

*Marina Lukšič Hacin bo kot vabljen predavateljica (s predstavitvijo rezultatov projekta) sodelovala na prvi mednarodni konferenci Svetovne mreže univerze v Ljubljani (SMUL) z naslovom Pomen znanja in univerze v družbi: primerjalne mednarodne perspektive in nove možnosti za sodelovanje. Konferenca bo 7. 10. 2024 v Ljubljani.

*Marijanca Ajša Vižintin in Marina Lukšič Hacin bosta na mednarodni konferenci Migracije i identitet: kultura, ekonomija, država (3), organizirali panel Kroženje možganov in znanja in na njem sodelovali s prispevkoma: Od bega možganov do kroženja znanja in Kroženje možganov med pričakovanji in izzivi. Konferenca bo 11.–12. 11. 2024 v Zagrebu.

*Predvidoma v januarju 2025 bomo raziskovalke projektne skupine organizirale javno predstavitev rezultatov projekta s poudarki na priporočilih za prihodnost. Uvodna predstavitev bo v drugem delu nadgrajena z diskusijo okoli vprašanj, kje danes Slovenija je in kako naprej.

PRILOGA 1: VPRAŠALNIK ZA SLOVENKE, SLOVENCE IN TUJKE, TUJCE

POLSTRUKTURIRAN INTERVJU za tiste, ki so (bili) na delu v tujini

Ime, priimek

Datum rojstva

TEMA	VPRAŠANJE	DODATNA VPRAŠANJA
Izobrazba	Kaj ste po izobrazbi? Kje ste pridobili to izobrazbo?	Ali ste imeli v času izobraževanja že kakšno profesionalno izkušnjo v tujini? (izmenjava, stopnja študija v tujini, začasno delo)
Odselitev	Kdaj ste se odselili? Kaj so bili za vas najpomembnejši razlogi za izselitev? Ste se izselili sami ali z družino? Kaj je bilo za vas pri odločanju za preselitev v izbrano državo najpomembnejše?	Kakšni so razlogi za izbor te dotične države selitve? Ali ste se po selitvi še kdaj selili (znotraj tuje države ali izven nje)?
Najpomembnejši dejavnik odselitve	Kaj je bilo za vas pri odločanju za preselitev v izbrano državo najpomembnejše?	
Delo	Opravljaate v tujini delo, skladno s svojo izobrazbo? Bi lahko to delo opravljali v Sloveniji? Ali je selitev v tujino izpolnila vaša pričakovanja in v kakšnem smislu?	Je to isto področje kot tisto, s katerim ste se ukvarjali v Sloveniji, ali drugo? Če da, kako si predstavljate to delo v Sloveniji? Delovno okolje, motivacija, plačilo itd. Ali ima država, v kateri živite, kakšne konkretne politike, s katerimi privablja izobražene posameznike? Če da, katere? Bi rekli, da je bila vaša priselitev tudi rezultat takšnih politik? Bi kakšne od teh politik/ukrepov svetovali tudi Sloveniji, da jih uvede?
Vrnitev	Razmišljate o vrnitvi v Slovenijo? Pod katerimi pogoji bi se vrnil v Slovenijo? Katerega vabila za vrnitev v Slovenijo ne bi mogli zavrniti?	Je to iz profesionalnih ali osebnih razlogov? Kaj bi rekli, katere so osrednje pomanjkljivosti Slovenije, ki mlade slovenske izobražence odvrača od vračanja? Katere spremembe predlagate? Kaj bi rekli, katere so osrednje prednosti Slovenije? Jih po vaše zna dovolj izkoristiti?

		Imate kakšen predlog, kako bi jih lahko bolj? Ali imate kakšna konkretna pričakovanja od Slovenije, kaj bi vam lahko ponudila, da bi bil vaš povratak čim lažji?
Preselitev v drugo državo	Razmišljate tudi o preselitvi v katero drugo državo? Kaj vas privlači v izbrani drugi državi?	
Sodelovanje s Slovenijo	Ali si želite profesionalnega sodelovanja s Slovenijo?	Na katerih področjih mogoče že sodelujete? Če še ne sodelujete, kje vi osebno vidite možnost sodelovanja s Slovenijo? Kaj (če sploh kaj) najbolj pogrešate pri obstoječih možnostih sodelovanja Slovenk, Slovencev po svetu s Slovenijo?
Predlogi Sloveniji	Vaši predlogi državi Sloveniji, da bi bila privlačna za vračanje terciarno izobraženih slovenskih izseljenk, izseljencev. Vaši predlogi državi Sloveniji, da bi privabljala terciarno izobražene ljudi, ki niso slovenski državljani, državljanke (mogoče s konkretnimi primeri iz drugih držav).	Vaši predlogi državi Sloveniji, da bi uspešno navezovala terciarno izobražene slovenske izseljenke, izseljence, ki bodo ostali v tujini, na Slovenijo.
Stiki z drugimi	Ali poznate kakšne Slovenke, Slovence, ki živijo na istem območju kot vi?	Se družite med seboj? Kakšen je njihov pogled na Slovenijo? Se pogovarjate o razmerah v Sloveniji ko se (če se) družite? Kaj bi rekli, do česa so najbolj kritični? V katerih primerih bi se priselili nazaj v Slovenijo?
Ostalo – za konec		Bi želeli sami še karkoli dodati glede teh vprašanj – izseljevanja iz Slovenije, priseljevanja v Slovenijo, vračanja Slovenk, Slovencev?

SEMISTRUCTURED INTERVIEW for foreign research in Slovenia

Name, surname:

Date of birth:

Country of origin:

Year of immigration to Slovenia:

1. What is your educational qualification?
Where did you finish this education? (Have you had any professional experience abroad during your education (meaning have you participated in any exchanges, what level of education did you have at the time (undergraduate, master's, doctorate, post-doctorate's) or temporary work))
2. When did you move? What were the main reasons for your emigration? What were the reasons for choosing to move? What was the most important factor for you when deciding to move to your chosen country (Slovenia)? Did you move alone or with your family? Have you moved again since you moved to Slovenia (inside or outside the country)?
3. What was the most important factor for you when deciding to move to your country of choice?
4. What challenges did you face during your move? Were you assisted in your move? By whom? What kind of support would you have liked? What would have the move easier for you?
5. Are you doing work in Slovenia that is relevant to your education? Could you do this work in your country of origin? Has moving abroad met your expectations, and in what way?
Is it the same kind of work you did in your country of origin?
If so, how do you imagine yourself doing this work in the previous environment? Working environment, motivation, wages, etc.
Do you believe that Slovenia has effective policies to attract educated individuals?^[17] Would you say that your immigration was also the result of such policies?
What policies/measures would you advise Slovenia to introduce?
6. What would you say are the main weaknesses of Slovenia that discourage young Slovenian educated people from returning? What changes would you suggest?
What would you say are Slovenia's main strengths? Do you think Slovenia knows how to use them? Do you have any suggestions on how they could be improved?
Do you have any specific suggestions for Slovenia to increase its attractiveness for foreign talent/education? What do you think the country should do to encourage the return of Slovenian researchers?
7. Would you consider moving to another country? What attracts you to that country?
8. Do you wish to cooperate professionally within Slovenia? Are there areas where you already are collaborating?
If not, where do you personally see the possibility of collaboration? Do you collaborate with your country of origin? How?
9. What are your proposals to Slovenia to make it attractive for the return of educated Slovenian emigrants?
What are your proposals to Slovenia to attract educated people and talents who are not Slovenian citizens? (If possible, with specific examples from other countries).

Finally, would you like to add anything else on these issues – emigration from Slovenia, immigration to Slovenia, the return of Slovenians?

PRILOGA 2: VPRAŠALNIK ZA AKADEMSKE INŠTITUCIJE

(Po 4 ciljnih javnega razpisa CRP)

Ime, priimek
Organizacija
Delovno mesto

Cilj 1:

Analiza stanja mednarodne odprtosti trga raziskovalk in raziskovalcev, njihove mednarodne mobilnosti v Sloveniji ter mehanizmov sprememb v smislu krepitve »kroženja znanja« kot celote, in sicer v kontekstu razvoja raziskovalnih karier v novem Evropskem raziskovalnem prostoru.

Vprašanja (raven EU):

Kako bi na splošno ocenili mednarodno (mobilnostno) odprtost trga raziskovalcev in raziskovalk (v različne smeri, tako za slovenske zunaj Slovenije, kot za druge raziskovalke, raziskovalce, ki pridejo v Slovenijo)? Sploh lahko govorimo o odprtosti?

Katere mehanizme in spremembe bi morali po vašem mnenju uvesti na ravni EU, da bi se okrepilo 'kroženje znanja' v Evropskem raziskovalnem prostoru (*v kontekstu krepitve mednarodnega medinstitucionalnega/akademskega sodelovanja; *na ravni individualnih raziskovanih karier)?

Kateri evropski programi/mehanizmi spodbujajo (uravnoteženo ali enostransko?) mobilnost raziskovalk in raziskovalcev na vaši instituciji?

Kako bi jih ocenili/dopolnili/spremenili oz. izboljšali?

Cilj 2:

Oblikovanje predlogov ukrepov za večjo privlačnost Slovenije za tuje raziskovalke in raziskovalce, zlasti za doktorske in podoktorske, ob upoštevanju novega Zakona o znanstvenoraziskovalni dejavnosti.

Vprašanja (raven SLO):

Kaj bi po vašem mnenju morali spremeniti, katere ukrepe bi morali sprejeti v Sloveniji, za večjo privlačnost Slovenije za tuje raziskovalke in raziskovalce (zlasti za doktorske in podoktorske raziskovalke, raziskovalce)?

Ali Zakon o znanstvenoraziskovalni dejavnosti zadovoljivo naslavlja ta vprašanja?

Katere izzive po vašem mnenju zakon učinkovito naslavlja in katerih ne?

Katere so pomanjkljivosti zakona na področju doseganja večje privlačnosti slovenskega raziskovalnega prostora za tuje talente?

Ali po vašem mnenju (nova) Strategija internacionalizacije visokega šolstva in znanosti RS 2030 odgovarja na izzive in odpira prava vprašanja oziroma predvideva prave in zadostne ukrepe?

Ali je po vašem mnenju Strategija medresorsko dovolj podprta oz. ali ostala ministrstva podpirajo Strategijo?

Je Slovenija politično v celoti zavezana k izvajanju te Strategije – ali je npr. MNZ pripravljen na 'svojem področju' izpeljati spremembe, ki bi podprle Strategijo? (konkretno, npr. urejanje dokumentacije za bivanje, delovno dovoljenje)

Cilj 3: (INSTITUCIONALNA IN NACIONALNA PODPORA)

Oblikovanje predlogov ukrepov za izboljšanje institucionalnih in nacionalnih pogojev za večje mednarodno kroženje talentov v Sloveniji, ki presega nacionalni beg možganov in njihovo potencialno reintegracijo, in sicer na ravni akademskih in neakademskih institucij v Sloveniji ter nacionalne raziskovalno-razvojne in druge migracijske politike visoko izobraženih kadrov v Sloveniji.

Vprašanja:

Katere vrste podpore nudi konkretno vaša organizacija (bivanje, urejanje dokumentacije ipd.) za tiste, ki pridejo in za tiste, ki odidejo?

Kateri ukrepi bi po vašem mnenju izboljšali pogoje za boljše/številčnejše kroženje znanja in talentov v Sloveniji na inštitucionalni, občinski, nacionalni in evropski ravni?

Kako ocenjujete pogoje za povratek naših visoko kvalificiranih kadrov nazaj v Slovenijo in njihovo reintegracijo?

Se vam zdijo ustrezni, zadostni, kako bi lahko pogoje izboljšali, spodbudili vračanje – na ravni samih akademskih inštitucij ali podjetji; na ravni države; ali na ravni EU (ERA)?

Se vam zdi, da je raziskovalno-razvojna politika dovolj vidna / upoštevana v načrtovanju migracijskih politik pri različnih ministrstvih?

Cilj 4 (EU):

Priprava strokovnih podlag za oblikovanje konkretnih političnih pobud in predlogov v institucijah Evropske unije za krepitev uravnotežene mednarodne mobilnosti raziskovalk in raziskovalcev v Evropski uniji, vključno z raziskovalnim programom Obzorje Evropa, s posebnim poudarkom na razkoraku in večji koordinaciji med t. i. »widening countries« in drugimi državami Evropske unije.

Vprašanja:

S katerimi ukrepi in spodbudami bi po vašem okrepili oziroma bolj uravnotežili mednarodne mobilnosti raziskovalk in raziskovalcev v Evropski uniji, vključno z raziskovalnim programom Obzorje Evropa, s posebnim poudarkom na razkoraku in večji koordinaciji med t. i. »widening countries« in drugimi državami Evropske unije?

Ostalo:

Ali poznate Revizijsko poročilo Računskega sodišča RS na temo bega možganov (2023)? Kaj menite o njem – predvsem o zaključnih poglavjih 'Mnenje' in 'Priporočila'?

Ali imate na vaši inštituciji kakšno pomembno prakso mednarodnega sodelovanja, ki je obstoječi mehanizmi ARIS (in MVZI) evalvacije mednarodne dejavnosti niso upoštevali (zajeli)? Jo lahko opišete? Kaj so njene prednosti, morda izzivi in slabosti? Bi predlagali, da se jih uvrsti v nabor ARIS za evalvacijo mednarodne dejavnosti?

Govorili smo o mednarodnem akademskem sodelovanju, kako pa ocenjujete sodelovanje med akademskimi inštitucijami v slovenskem prostoru?

Kaj konkretno ima slovenska znanost od sodelovanja? Zakaj je internacionalizacija pomembna oziroma ali sploh je pomembna?

Kako nagovoriti Zakon o tujcih oziroma MNZ, da bi dosegli večje razumevanje in podporo vsaj pri Zakonu o tujcih?

Ali želite na obravnavano temo izpostaviti še kakšen pomemben izziv, ki je bil v zgornjem delu spregledan?

PRILOGA 3: VPRAŠALNIK ZA ZAPOSLENE NA MINISTRSTVU IN ARIS

(Po 4 ciljih javnega CRP razpisa)

Cilj 1:

Analiza stanja mednarodne odprtosti trga raziskovalk in raziskovalcev, njihove mednarodne mobilnosti v Sloveniji ter mehanizmov sprememb v smislu krepitve »kroženja znanja« kot celote, in sicer v kontekstu razvoja raziskovalnih karier v novem Evropskem raziskovalnem prostoru.

Vprašanja (raven EU):

Kako bi ocenili mednarodno (mobilnostno) odprtost trga raziskovalcev in raziskovalk (v različne smeri, tako za naše zunaj meja Slovenije kot za druge pri nas)? Kakšna se vam zdi? Sploh lahko govorimo o odprtosti?

Kateri mehanizme in spremembe bi morali po vašem mnenju uvesti na ravni EU, da bi se okrepilo 'kroženje znanja' v Evropskem raziskovalnem prostoru (*v kontekstu krepitve mednarodnega medinstitucionalnega/akademskega sodelovanja; *na ravni individualnih raziskovanih karier)?

Cilj 2:

Oblikovanje predlogov ukrepov za večjo privlačnost Slovenije za tuje raziskovalke in raziskovalce, zlasti za doktorske in podoktorske raziskovalke, raziskovalce, ob upoštevanju novega Zakona o znanstvenoraziskovalni dejavnosti.

Vprašanja (raven SLO):

Kaj bi morali spremeniti, katere ukrepe bi morali sprejeti v Sloveniji, za večjo privlačnost Slovenije za tuje raziskovalke in raziskovalce (zlasti za doktorske in podoktorske raziskovalke, raziskovalce)?

Ali Zakon o znanstvenoraziskovalni dejavnosti zadovoljivo naslavlja ta vprašanja? Kaj dobro naslavlja oziroma kaj bi moral naslavljal oziroma kje je morda 'prekratek'?

Ali po vašem mnenju (nova) Strategija internacionalizacije visokega šolstva in znanosti RS 2030 odgovarja na izzive in odpira prava vprašanja oziroma predvideva prave in zadostne ukrepe? Ali je po vašem mnenju Strategija medvladno dovolj podprta oziroma ali ostala ministrstva podpirajo, celo razumejo, njene Strategije? Je Slovenija politično v celoti zavezana k tej strategiji, npr. kakšen je odnos Ministrstva za notranje zadeve? So ministrstva pripravljena tudi na 'svojem področju' izpeljati spremembe, ki bi podprle Strategijo?

Cilj 3:

Oblikovanje predlogov ukrepov za izboljšanje institucionalnih in nacionalnih pogojev za večje mednarodno kroženje talentov v Sloveniji, ki presega nacionalni beg možganov in njihovo potencialno reintegracijo, in sicer na ravni akademskih in neakademskih institucij v Sloveniji ter nacionalne raziskovalno-razvojne in druge migracijske politike visoko izobraženih kadrov v Sloveniji.

Vprašanja:

Kateri ukrepi bi po vašem mnenju izboljšali institucionalne pogoje za boljše/številčnejše kroženje znanja in talentov v Sloveniji? Katere od ukrepov za boljše pogoje na inštitucionalni ravni, ki ste jih predlagali, naj bi sprejele institucije same, katere država Slovenija (ali morda občine) in katere EU?

Kateri ukrepi bi po vašem mnenju izboljšali nacionalne pogoje za boljše/številčnejše kroženje znanja in talentov v Sloveniji? Katere od ukrepov za boljše pogoje na inštitucionalni ravni, ki ste jih predlagali, naj bi sprejele inštitucije same, katere država Slovenija (ali morda občine) in katere EU?

Kako ocenjujete pogoje za povratek naših visoko kvalificiranih kadrov nazaj v Slovenijo in njihovo reintegracijo? Kako bi lahko pogoje izboljšali, spodbudili vračanje – na ravni samih akademskih inštitucij ali podjetji; na ravni države; ali na ravni EU (ERA)?

Ali je po vašem mnenju v Sloveniji tematika mobilnosti/migracije visokokvalificiranih profesionalcev, profesionalcev zadovoljivo naslovljena v polju urejanja migracijske dinamike?

Se vam zdi, da je raziskovalno-razvojna politika dovolj vidna v načrtovanju migracijskih politik pri drugih ministrstvih?

Cilj 4 (EU):

Priprava strokovnih podlag za oblikovanje konkretnih političnih pobud in predlogov v institucijah Evropske unije za krepitev uravnotežene mednarodne mobilnosti raziskovalcev in raziskovalcev v Evropski uniji, vključno z raziskovalnim programom Obzorje Evropa, s posebnim poudarkom na razkoraku in večji koordinaciji med t. i. »widening countries« in drugimi državami Evropske unije.

Vprašanja:

S katerimi ukrepi in spodbudami bi po vašem okrepili oziroma bolj uravnotežili mednarodne mobilnosti raziskovalcev in raziskovalcev v Evropski uniji, vključno z raziskovalnim programom Obzorje Evropa, s posebnim poudarkom na razkoraku in večji koordinaciji med t. i. »widening countries« in drugimi državami Evropske unije?

Ostalo:

Kako komentirate revizijsko poročilo Računskega sodišča RS o begu možganov (2023) – predvsem njihovo zaključno 'Mnenje' in 'Priporočila'?

Govorili smo o mednarodnem akademskem sodelovanju, kako pa ocenjujete sodelovanje med akademskimi inštitucijami v slovenskem prostoru?

Kaj konkretno ima slovenska znanost od sodelovanja? Zakaj je internacionalizacija pomembna oziroma ali sploh je pomembna?

Kako nagovoriti zakon o tujcih oziroma MNZ, da bi dosegli večje razumevanje in podporo vsaj pri Zakonu o tujcih?

Ali želite na obravnavano temo izpostaviti še kakšen pomemben izziv, ki je bil v zgornjem delu spregledan?